

Opschrift

Vergadering van 7 december 2020

Nummer: 2020_MV_00494

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Mattias De Vuyst: Toenemende gevallen van Whatsappfraude

Raadslid(-leden):

Mattias De Vuyst - Open Vld

Bevoegd: Mathias De Clercq

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

We worden in Gent geconfronteerd met een opmerkelijke toename van een vrij nieuwe vorm van oplichting.

Slachtoffers van deze fraude worden via WhatsApp gecontacteerd door verdachten die zich

uitgeven voor hun zoon of dochter. Met een smoesje stellen ze dat ze een nieuw nummer

hebben en vragen het oude nummer te blokkeren. De nietsvermoedende slachtoffers denken

een conversatie met zoon of dochter aan het voeren te zijn over koetjes en kalfjes. Het komt

zeer geloofwaardig over want de verdachten hebben zich vaak aan de hand van sociale media

profielen ingelezen.

Zo krijgen de slachtoffers de groetjes door van broer of zus. Of vertellen ze kort even over het

weer op hun weekendtripje of hoe ze die dag gespeeld hebben met de kleinkinderen.
Daarna

vraagt deze 'zoon', 'dochter' of 'bekende' snel een bedrag te willen voorschieten voor een

factuur die ze dringend dienen te betalen.

Nietsvermoedend doet het slachtoffer deze overschrijving. Tot de slachtoffers hun kinderen aan de lijn krijgt en je tot de

pijnlijke vaststelling komt dat je net een som geld afhandig werd gemaakt.

Vraag:

Bij het aangifte doen van dergelijke gevallen van WhatsAppfraude stelt de Gentse politie dat de problematiek ernstig is. Dat valt ook te lezen op de website van de Gentse

politie.

1. Helaas lezen mensen pas over WhatsAppfraude wanneer ze er zelf slachtoffer van zijn.

Daarom stel ik graag voor om te bekijken of we kunnen sensibiliseren omtrent deze

opkomende vorm van fraude? Dat zou heel wat leed kunnen uitsparen bij de Gentenaar, maar

zou ook onze politionele diensten kunnen ontlasten in een periode waar ze toch al heel wat

werk hebben.

2. Zijn er cijfers gekend omtrent de aangiftes van deze fraude? Wat denken de diensten,

hebben we goed zicht op de amplitude van deze misdrijven of zou er een ondertelling kunnen

zijn door schaamte?

3. Bijkomend vroeg ik me af welke zaken er exact gebeuren wanneer iemand een nummer

aangeeft waarmee ze bereikt werden en waarmee de oplichting gebeurde. Het gaat om

Belgische nummers, sinds er geen anonieme simkaarten mogen verkocht worden moeten de

persoonsgegevens achter dat nummer gekend zijn. Mogen de lokale politiediensten deze personen direct gaan opzoeken? Of wat is hier het protocol?

4. Worden deze nummers geseind binnen een bepaald systeem? Alsook de bankrekeningnummers, die ook gekoppeld staan aan fysieke personen. Wordt er samengewerkt met de Computer Crime unit?

Antwoord

Het criminaliteitsfenomeen dat u beschrijft is inderdaad schrijnend en wordt heel ernstig genomen door onze politie.

De politie geeft mij mee dat zij inzake sensibilisering en preventie van cybercrime, waaronder ook Whatsapp-fraude, regelmatig communicatie voeren via hun digitale kanalen. De politie pikt ook vaak in op bestaande campagnes van bijvoorbeeld SafeOnWeb en Febelfin. Specifiek wat WhatsApp-fraude betreft lanceerde Febelfin recent nog een nationale campagne waar ook door onze politie via hun eigen digitale kanalen uitgebreid werd over gecommuniceerd. Ook naar aanleiding van de Week van de Preventie van onze Gentse politie werd gesensibiliseerd via digitale communicatie omtrent WhatsApp-fraude. De politie geeft mij voorts mee dat zij een eigen preventiebrochure rond cybercrime ontwikkelden die raadpleegbaar is op hun website en ook verdeeld wordt via de commissariaten en via het Bureau Politie Misdrijfpreventie.

Het Bureau Politie Misdrijfpreventie verleent bij diefstalpreventie aan burgers ook steeds preventie-informatie omtrent alle vormen van cybercriminaliteit, waaronder ook WhatsApp-fraude.

Wat betreft uw vraag naar cijfers geeft de politie mij mee dat er specifiek voor WhatsApp-fraude geen feitkwalificatie bestaat in de politieke databanken (feitkwalificaties die nationaal worden vastgelegd). Algemeen kan volgens de politie wel gesteld worden dat “oplichting met internet” en “het verwerven van een bedrieglijk vermogensvoordeel met technologisch middel” al enige jaren stijgt. Gemiddeld werden er in 2019 per maand 91 processen-verbaal opgesteld onder deze twee noemers. In 2020 bedroeg dit gemiddeld 136 processen-verbaal per maand. De politie vermoedt, zoals u suggereert, dat er inderdaad een hoog dark number bestaat doch zij kunnen dit niet met zekerheid bevestigen. In elk geval roept de politie in haar campagnes steeds op om aangifte te doen van elk geval van fraude.

Wat betreft uw vraag naar de opsporing van de Gsm-nummers en de personen die deze nummers gebruiken geeft de politie mij mee dat het parket bij opsporingsonderzoeken inzake WhatsApp-fraude de politie inderdaad opdracht geeft om over te gaan tot

identificatie van de frauduleuze Belgische oproepnummers. De politie geeft mij mee dat deze identificaties vaak rechtstreeks of onrechtstreeks tot de dader(s) leiden.

Voorts geeft de politie mij mee dat alle essentiële gegevens steeds worden geseind in de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG). Voor WhatsApp-fraude zijn dit in de eerste plaats het oproepnummer dat gebruikt werd en het rekeningnummer naar waar geld werd overgeschreven. Het seinen van deze beide nummers biedt volgens de politie ook de mogelijkheid om dossiers aan elkaar te koppelen.

Wat tot slot uw vraag betreft naar de samenwerking met de Computer Crime Unit geeft de politie mij mee dat de Politiezone Gent over een eigen lokale Computer Crime Unit beschikt die ondersteuning biedt bij cybercrime-onderzoeken. Indien zou blijken dat de fraude een georganiseerd en gestructureerd karakter heeft dan kan er steeds beslist worden om het onderzoek over te dragen aan de Federale Gerechtelijke Politie die over een eigen Federale Computer Crime Unit beschikt.

U hoort het, onze politie neemt WhatsApp-fraude heel ernstig en doet er alles aan om deze gewiekste vorm van oplichting aan te pakken. U mag erop rekenen dat dit blijvend stipt zal worden opgevolgd door onze politie.
